

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/43/2019
Identifikačné číslo spisu:	8315211928
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:8315211928.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Cisárovej a sudcov JUDr. Martina Vladíka a JUDr. Jána Šikutu, PhD., v spore žalobcu V. V. G., bývajúceho v I., S. XXX/XXX, zastúpeného JUDr. Zuzanou Fabianovou, PhD., advokátkou, so sídlom v Košiciach, Strojárska 11C, proti žalovanému Mesto Medzilaborce, so sídlom v Medzilaborciach, Mierová 326/24, IČO: 00 323 233, zastúpenému JUDr. Jozefom Bujdošom, advokátom, so sídlom v Stropkove, Hlinky 262/6, o náhradu za nevyčerpanú dovolenku, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 18 Cpr 1/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 CoPr 3/2018 z 26. júna 2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18 Cpr 1/2016-66 zo 6. decembra 2017 zamietol vzájomnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady za nevyčerpanú dovolenku a rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Zamietnutie vzájomnej žaloby odôvodnil nesplnením jednej z podmienok v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení účinnom do 31. decembra 2015 a to, že Mestské zastupiteľstvo mesta Medzilaborce na 8. zasadnutí z 30.12.2014 uznesením č. 73/2014 preplatenie nevyčerpanej dovolenky 3 dni za rok 2013 a 23 dní za rok 2014 neschválilo. Proti uvedenému rozsudku prvoinštančného súdu podal odvolanie žalobca.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací v záhlaví označeným rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. V odôvodnení potvrdenia rozsudku prvoinštančného súdu uviedol, že rozsudok potvrdil ako vecne správny, keďže súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým záverom a vyvodil správny právny záver; osvojil si tiež náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. K odvolacím námietkam žalobcu uviedol, že súd prvej inštancie nebol oprávnený preskúmať zákonnosť uznesenia

mestského zastupiteľstva mesta Medzilaborce, ktorým mestské zastupiteľstvo vyjadrilo nesúhlas s preplatením nevyčerpanej dovolenky a preto tvrdenie žalobcu o nezákonnosti uznesenia mestského zastupiteľstva mesta Medzilaborce č. 73/2014 je predčasné a odvolací súd k tomuto rovnako ako aj súd prvej inštancie ani nemôže zaujať stanovisko lebo nie je oprávnený preskúmať jeho zákonnosť. Poukázal na to, že zákon o platových pomeroch starostov v § 2 ods. 2 druhej vety pripúšťa možnosť nahradiť plat za nevyčerpanú dovolenku starostovi obce, ktorú si nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roku, ale len za podmienky, že o tom rozhodne obecné zastupiteľstvo. Objektívne právo teda uznáva právo starostu obce na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku, jeho nárokovateľnosť a uplatniteľnosť však podmieňuje rozhodnutím obecného zastupiteľstva. Do podoby súdne uplatniteľného nároku sa tak právo na náhradu platu starostu obce dostáva až po zodpovedajúcom rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Uviedol, že starosta obce nie je v postavení „štandardného“ zamestnanca, ktorému je zamestnávateľ povinný určiť čerpanie dovolenky s tým, že v prípade nesplnenia tejto povinnosti patrí zamestnancovi nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku, preto ak starosta obce nevyčerpá dovolenku ani do konca nasledujúceho kalendárneho roka, vystavuje sa riziku, že mu za nevyčerpanú dovolenku nebude poskytnutá náhrada. V tejto spojitosti odkázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 587/2017 z 28. septembra 2017.

3. Proti potvrdzujúcemu výroku uvedeného rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), pretože súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V dovolaní namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, nevykonanie navrhovaných dôkazov a nerovnocenné postavenie procesných strán v konaní. Podľa jeho názoru odvolací súd sa v napadnutom rozsudku obmedzil na konštatovanie, že sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie a na takmer doslovné reprodukovanie uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 587/2017 z 28. septembra 2017. V napadnutom rozsudku sa nijako nevysporiadal s tvrdením žalobcu v konaní pred súdom prvej inštancie a v odvolaní o tom, že uznesenie mestského zastupiteľstva je nezákonné, svojvoľné a v rozpore s ústavne zaručenými právami žalobcu, ani s námietkou prečo nevykonával dôkazy navrhované žalobcom; podľa žalobcu sa jeho postavenie v konaní javí ako nerovnocenné. Konštatoval, že v tomto smere je odpoveď odvolacieho súdu nedostatočná. Prípustnosť svojho dovolania odôvodňoval aj poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., t. j. nesprávnym právnym posúdením. Mal za to, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola doposiaľ vyriešená právna otázka: (i) či bývalý starosta alebo primátor má v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. nárok na zaplatenie náhrady za nevyčerpanú dovolenku, ktorú si nemohol vyčerpať, aj napriek nesúhlasnému stanovisku obecného alebo mestského zastupiteľstva, ktoré bez akéhokoľvek odôvodnenia s preplatením nároku na zaplatenie bývalému starostovi alebo primátorovi nesúhlasí, resp. (ii) či v konaní o zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. súd musí aj napriek nesúhlasnému stanovisku obecného alebo mestského zastupiteľstva s preplatením náhrady za nevyčerpanú dovolenku sám skúmať a vyhodnotiť, či je odôvodnené priznať nárok na preplatenie nevyčerpanej dovolenky bývalému starostovi alebo primátorovi a skúmať, či starosta, resp. primátor si dovolenku nevyčerpával a ani vyčerpať nemohol. Podľa dovolateľa nesúhlasným svojvoľným rozhodnutím mestského zastupiteľstva, ktorým bolo rozhodnuté o nepreplatení nevyčerpanej dovolenky bol žalobca nepochybne ukrátený na svojich právach. Mestské zastupiteľstvo bez akéhokoľvek dôvodu ukrátilo žalobcu na jeho nároku na preplatenie nevyčerpanej dovolenky, hoci si zákonnú výmeru dovolenky nevyčerpával a ani vyčerpať nemohol. Zdôraznil, že v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy SR pri výklade a aplikácii právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich obsahového znenia, súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný, môže, ba dokonca sa musí od neho odchýliť v prípade, keď to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov. Mal za to, že rozhodnutím súdu nemožno aprobovať ničím neodôvodnené rozhodnutie obecného, resp. mestského zastupiteľstva a v súlade so zásadou spravodlivosti musí konať súd v konaní o zaplatenie náhrady za nevyčerpanú dovolenku sám skúmať a vyhodnotiť, či je odôvodnené priznať nárok na preplatenie nevyčerpanej dovolenky bývalému starostovi alebo primátorovi a ak dospeje k záveru, že starosta, resp.

primátor si dovolenku nevyčerpal a v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. ani vyčerpať nemohol musí rozhodnúť o priznaní nároku na náhradu za nevyčerpanú dovolenku aj napriek nesúhlasnému stanovisku zastupiteľstva. Navrhol, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 696,64 eur spolu s 8,05 % úrokom z omeškania od 31.12.2014 až do zaplatenia a žalobcovi prizná nárok na náhradu trov konania, a to pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť. Uviedol, že dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C.s.p.) a naň oprávnenou osobou (§ 424 C.s.p.), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 C.s.p. skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 419 C.s.p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 447 písm. c/ C.s.p., dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Podľa § 448 dovolací súd zamietne dovolanie, ak nie je dôvodné.

9. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C.s.p. sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp zn. .IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

13. Pokiaľ žalobca v dovolaní namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Na podstate tejto zásady zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

13.1. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Treba mať na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inšancií (vychádzajúc z ich vzájomnej vecnej súvislosti a prepojenosti) je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a akých dôvodov sa účastníci domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu veci, s ktorým sa stotožnil. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobcu. Súdy osobitne sa vyjadrili k otázke (ne)možnosti aplikácie ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č 253/1994 Z.z.; náležite vysvetlili tiež dôvody, s prihliadnutím na ktoré rozhodli o tejto otázke. Takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu civilný sporový poriadok výslovne umožňuje a preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať porušenie práva na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

14. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania bola aj ďalšia dovolacia námietka žalobcu, ktorou namieta nedostatky, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v procese dokazovania nevykonaním dôkazov, ktoré navrhol a tvrdí, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie účastníkov konania (dnes strán sporu). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmatečnosti (k tomu viď R 37/1993 a 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 36/2011, 7 Cdo 86/2012). Nová právna úprava civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, na samej podstate uvedeného nič nezmenila.

15. V okolnostiach posudzovanej veci dovolací súd konštatuje, že hoci odvolací súd využil možnosť skráteného odôvodnenia rozsudku, jasne a zrozumiteľne v ňom uviedol, z akých vykonávaných dôkazov vychádzal, akými úvahami sa riadil pri posudzovaní výroku prvoinštančného rozsudku, s ktorého závermi sa stotožnil a nepovažoval za potrebné doplniť na zdôraznenie jeho správnosti ďalšie dôvody. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že sudy porušili zásadu rovnosti procesných strán. Súd prvej inštalácie i odvolací súd vytvorili obom procesným stranám rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany.

16. Na podklade uvedeného dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 420 písm. f/ C.s.p. nevyplýva.

17. Žalobca v dovolaní zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné tiež podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštalácie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

18. V zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je relevantná výlučne „právna otázka“, teda nie skutková otázka. Môže ísť o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), tak aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v Civilnom sporovom konaní, podobne ako predchádzajúca právna úprava, totiž dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

19. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z vyššie uvedeného ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

20. Dovolateľ právnu otázku zásadného významu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola doposiaľ vyriešená označil nasledovne: (i) či bývalý starosta alebo primátor má v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. nárok na zaplatenie náhrady na nevyčerpanú dovolenku, ktorú si nemohol vyčerpať, aj napriek nesúhlasnému stanovisku obecného alebo mestského zastupiteľstva, ktoré bez akéhokolvek odôvodnenia s preplatením nároku na zaplatenie bývalému starostovi alebo primátorovi nesúhlasí, resp. (ii) či v konaní o zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. súd musí aj napriek nesúhlasnému stanovisku obecného alebo mestského zastupiteľstva s preplatením náhrady za nevyčerpanú dovolenku sám skúmať a vyhodnotiť, či je odôvodnené priznať nárok na preplatenie nevyčerpanej dovolenky bývalému starostovi alebo primátorovi a skúmať, či starosta, resp. primátor si dovolenku nevyčerpal a ani vyčerpať nemohol.

21. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. dospel vec preskúmajúci senát najvyššieho súdu k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu je v danom prípade procesne prípustný, pretože neexistuje súdne rozhodnutie, ktoré by reflektovalo ani čiastočne v konaní nastolený stav. Následne tento senát skúmal, či je dovolanie žalobcu aj dôvodné.

22. Zákon č. 253/1994 Z.z. obsahuje špeciálnu úpravu iba v otázkach náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku, ale v iných otázkach sa nároku starostu na dovolenku netýka. Preto ostatné otázky treba posudzovať podľa Zákonníka práce.

23. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. o platových pomeroch starostov a primátorov miest

platnému k 31. decembru 2014 starostovi počas výkonu funkcie patrí dovolenka na zotavenie; na jej účely sa primerane použije osobitný predpis. Náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku možno starostovi poskytnúť, len ak nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roku a ak o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo.

24. Z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že zákon pripúšťa možnosť, aby bola preplatená starostovi/primátorovi mesta nevyčerpaná dovolenka v priebehu jeho funkčného obdobia ako aj po jeho skončení. Pre vznik nároku na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku vyžaduje splnenie podmienok, a to 1. nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roku a 2. o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo. Splnenie uvedených podmienok sa vyžaduje súčasne kumulatívnym spôsobom.

25. Treba mať na zreteli, že právna úprava je v tomto prípade špecifická a výrazne odlišná od právnej úpravy pre zamestnancov. Bez rozhodnutia obecného zastupiteľstva podobu právneho nároku nemá, ak uznesenie podľa § 2 ods. 2 druhej vety zákona o právnom postavení a platových pomeroch starostov a primátorov obcí obecné zastupiteľstvo neschváli, právo na náhradu platu dotknutým subjektom nie je uplatniteľné.

26. K rovnakému právnemu záveru dospel aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III. ÚS 587/2017 z 28. septembra 2017. V odôvodnení svojho uznesenia okrem iného uviedol „Zákon o platových pomeroch starostov v § 2 ods. 2 druhej vete pripúšťa možnosť nahradiť plat za nevyčerpanú dovolenku starostovi obce, ktorý si nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roku, ale len za podmienky, že o tom rozhodne obecné zastupiteľstvo. Objektívne právo teda uznáva právo starostu obce na náhradu za nevyčerpanú dovolenku, jeho nárokovateľnosť a uplatniteľnosť však podmieňuje rozhodnutím obecného zastupiteľstva. Do podoby súdne uplatniteľného nároku sa právo na náhradu platu starostu obce dostáva až po zodpovedajúcom rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Ak uznesenie podľa § 2 ods. 2 druhej vety zákona o platových pomeroch starostov obecné zastupiteľstvo neschváli, nie je právo na náhradu platu dotknutým subjektom súdne uplatniteľné....“ (bod 20. odôvodnenia). V rozhodnutí ústavný súd ďalej uvádza, že „Zákon o platových pomeroch starostov objektívne regulované právo na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku nemá bez rozhodnutia podobu právneho nároku konkrétného (ex)starostu. Preto sa takáto osoba ani nemôže domáhať súdnej ochrany uvedeného práva, a to bez ohľadu na to, či ide o návrh na začatie civilného súdneho konania (o zaplatenie sumy náhrady platu), alebo o návrh na súdny prieskum postupu alebo rozhodnutia obecného zastupiteľstva....“ (bod 21. odôvodnenia).

27. V prejednávanej veci súd prvej inštancie a tiež i odvolací súd dospeli k záveru, že pre priznanie práva na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku nebola splnená podmienka, a to súhlas obecného zastupiteľstva. Oba súdy boli názoru, že nárokovateľnosť a uplatniteľnosť daného práva v zmysle § 2 ods. 2 veta druhá podmieňuje rozhodnutie obecného zastupiteľstva a do podoby súdne uplatniteľného nároku sa tak právo na náhradu platu starostu obce dostáva až po zodpovedajúcom rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Zohľadnili pritom závery z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 587/2017 v obdobnej veci. Podľa názoru dovolacieho súdu právne posúdenie veci súdmi nižšej inštancie bolo správne. Ako už bolo uvedené vyššie bez rozhodnutia obecného zastupiteľstva podobu právneho nároku nemá, ak uznesenie podľa § 2 ods. 2 druhej vety zákona o právnom postavení a platových pomeroch starostov a primátorov obcí obecné zastupiteľstvo neschváli, právo na náhradu platu dotknutým subjektom nie je uplatniteľné. Súd vlastným rozhodnutím nemôže zabezpečovať žalobcom sledovaný výsledok, pretože rozhodovanie v tomto smere je výhradnej pôsobnosti obecného zastupiteľstva zverenej mu zákonom. Obecné zastupiteľstvo má pri rozhodovaní o náhrade platu za nevyčerpanú dovolenku pôsobnosť stanovenú vo veľmi širokých hraniciach - závisí na jeho zvážení, či uzná, že starosta si dovolenku nemohol vyčerpať ani do konca budúceho kalendárneho roku a napokon má plnú právomoc rozhodnúť o samotnom merite žiadosti riadiac sa pritom riadnym posúdením záležitosti, starostlivosťou o hospodárne naloženie s prostriedkami obce aj zohľadnením platného rozpočtu. V zmysle konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. III. ÚS 341/07) treba pri interpretácii právnych noriem v prvom rade vychádzať z jazykového výkladu, ktorý sa musí následne konfrontovať so systematickými súvislosťami, účelom zákona a požiadavkou ústavne

súladneho výkladu. Až v prípade, ak si to vyžaduje niektorá z týchto okolností, sa treba od znenia zákona odkloniť. Pri posúdení uvedených okolností senát 1 C dospel k záveru, že odklon od doslovného znenia zákona nie je v súdenom prípade potrebný. Doslovným, gramatickým ako aj výkladom e ratione legis možno dospieť k záveru, že zákon vyžaduje splnenie všetkých dvoch uvedených podmienok súčasne kumulatívnym spôsobom, absencia jednej z nich má za následok nemožnosť poskytnutia náhrady za nevyčerpanú dovolenku.

28. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 C.s.p.

29. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.